

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

о. Юрій Мицик

●

З ДОКУМЕНТАЦІЇ СВЯТО-МИХАЙЛІВСЬКОГО ЗОЛОТОВЕРХОГО МОНАСТІРЯ XVII-XVIII ст. (МАЄТНОСТІ В ОСТРІ)

У 2008 р. виповнюється 900 років від заснування Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві – одного із найзнаменитіших українських православних монастирів. Надзвичайно цінним джерелом з історії даної обителі є рукописний збірник копій XVIII ст. монастирської документації XVI - XVIII ст., причому чи не найважливішої її частини (універсали та листи гетьманів України, королів Речі Посполитої, великих князів литовських, московських царів). Варто вказати і на велику кількість аналогічної документації, яка вийшла з-під пера полковників та сотників Війська Запорозького, ігуменів монастиря, врешті, різноманітних купчих, які були створені представниками нижчих станів – рядовими козаками, міщанами та селянами. Цей збірник був створений у стінах монастиря для практичних потреб на випадок судових конфліктів, потім він опинився у бібліотеці митрополичого Софійського собору, врешті – в Інституті рукописів (далі – ІР) Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (далі – НБ). Цей збірник має вже загальний опис (1), деякі документи з його складу уводились до наукового обігу, навіть друкувались, зокрема нами було опубліковано всі гетьманські документи (2). Нині назріла потреба видати весь збірник, що дозволить дати в руки дослідникам унікальне джерело з історії монастиря, яке дає також можливість краще вивчити церковне і соціально-економічне життя Гетьманщини. Але, доки проходить цей довготривалий процес підготовки рукопису до друку та його публікації, вважаємо доцільним увести до наукового обігу окремі документи.

Цього разу наш вибір упав на той розділ збірника, що називається: “Кріпости на землі и млины в Острі обрїтающїяся”, а конкретніше, на його першу половину (через брак місця решту документів ми плануємо видати пізніше). Документи подаємо у тій послідовності, у якій вони вміщені у збірнику, незважаючи на деякі хронологічні погрішності, допущені упорядником. Нижче наводимо 22 документи, хоча насправді їх 23 (лист-наказ гетьмана Івана Самойловича вміщено у середину тексту випису із книг Київського магістрату), що охоплюють період з 1663 по 1724 рр. Ці документи були створені магістратами Києва, Батурина, Козельця і особливо Остра. Вони являють собою переважно виписи з книг міських Магдебурзького права ратушів згаданих міст, а також розписки приватних осіб і вищезгаданий лист-наказ Самойловича від 19(9).09.1686 р., адресований Київському магістрату і в першу чергу київському війту Івану Биковичу (Биковському) (№ 10). Цей лист досі не друкувався і поповнить собою “Український Дипломатарій XVI-XVIII

ст.". У документі № 13 згадується якийсь універсал-привілей гетьмана Івана Мазепи, котрим гетьман передавав дві частини млина остерського міщанина Івана Войничя Свято-Михайлівському Золотоверхому монастиреві у Києві. Справді, 27(17).01.1688 р. Мазепа надав монастиреві право брати з млинів (на р. Острі) І. Дворецького та Войничя ту частину прибутків, яка раніше йшла на потреби Війська Запорозького (3). Важливим є те, що наведені нижче документи розшифровують вжите Мазепою поняття "Войничов" щодо млина і проливають досить світла на його історію.

Взагалі, дана документація дозволяє частково заповнити значні прогалини джерельної бази історії України козацької доби. Досить сказати, що після знищення Батурина карателями Меншикова у 1708 р. згорів майже весь міський архів, і тільки по виписах такого роду, що наводяться нижче (№ 11), можна реконструювати його принаймні частково. Навіть ці два десятки документів дозволяють пролити додаткове світло на історію згаданих міст, особливо Остра, тут названі райони останнього (Старий город, Слобода, Вовча гора, Поділ), його храми (Свято-Михайлівський), прояснити походження деяких топонімів (Войнилевщина, поза сумнівом, походить від прізвища її власника Войничя), встановити розташування землеволодінь жителів міста, уточнити історію деяких населених пунктів Остерщини. Так, в одному з документів (№ 4) є згадка про Євминський шлях. Тут, поза сумнівом, йдеться про шлях на Євминку – село, розташоване за 15 км від Остра. Досі вважалося, що перша згадка про Євминку належить до 1689 р. (4). Тепер же бачимо, що така згадка датована 1670 р., отже, Євминка є старшою як мінімум на 19 років. Тут згадується також і хутір Булахів (це село відоме з 1666 р. і розташоване за 12 км від Остра).

По наведених документах можна певною мірою простежити й склад магістрату, динаміку його змін. Особливо важливими є дані, що стосуються населення Остра, в першу чергу його верхівки, а також місцевого духовенства, генеральної старшини, яка бувала в Острі або займалася його справами. Тут згадано генерального писаря у 1691-1708 рр. Семена Савича (№ 14) і генерального осавула (у 1691-1708) Івана Ломиковського (№ 14). Можна вказати і на старшину Київського полку: Петра Домонтовича, писаря Київського полку (у 1671-1676 рр.), який мав маєтності в Острі (№№ 5, 7, 8); київського полковника (у 1669, 1671-1682, 1687-1689 рр.) Костянтина Солонину (№ 9); київського полковника (у 1691-1708 рр.) Костянтина Мокієвського (№ 12).

Дуже важливими є звістки про старшину Остерської та Козелецької сотень Київського полку. Це стосується в першу чергу остерського сотника Івана Дворецького, який, між іншим, був внуком київського полковника у 50-60-х рр. XVII ст. Василя Дворецького(5). Іван Дворецький, як відомо, був остерським сотником у 1663, 1666, 1671-1677, 1682-1684, 1689-1690 рр. (6), а в одному з нижченаведених документів (№ 9) він згадується таким як і у 1686 р. На підставі іншого документа, що подається нижче (№ 21), можна довідатись про іншу лінію Дворецьких: реєстровий козак Київського полку Остерської сотні Іван Петрович Дворецький був онуком Івана Дворецького (сина чи брата Василя Дворецького). Цей козак Іван зафіксований у 1714 р., причому його дружиною була Христина Іванівна, а його дядьком по матері - Тимофій Губка. Згідно з нижченаведеними документами, Петро Борсук (козелецький сотник у 1676, 1696, 1703) сотникував там також і у 1697 р. (№ 12). Згадуються і такі особи, як Гнат Проскурненко і Трохим Підтерєб, які були остерськими сотниками відповідно у 1677 і 1670, 1688 рр. Григорій же Донець, котрий згадується як остерський городовий отаман у 1671 р., був невідомий взагалі. Гнат Проскурненко, виявляється, був остерським городовим отаманом не тільки у 1672, 1677, 1682, але й у 1673 р. (№ 7), а Іван Сидко – не тільки у 1684 і 1690 рр., але й у 1686 р.(№ 9). Відомо, що Іван Лук'янович –Лиждвой був сотником остерським бл. 1650 р. Очевидно, його родич Семен Лиждвой володів землею в околицях Остра у 1705 р. (№ 16). Названі й імена деякого з остерського духовенства: Яким –настоятель Свято-Михайлівської церкви

у 1705 р., Димитрій Родович –пресвітер храму в остерському Старогороді у 1709 р., Прокопій – диякон старогородський у 1709-1710 рр., священник старогородський у 1724 р.

Що стосується міщанського роду Войничів, то наведені документи дають змогу і частково відновити їхнє генеалогічне дерево, і судити про їхнє майнове становище, і про стосунки в родині. Першим згадується під 1663 р. Богдан Войнич, міщанин і “юриздитор” київський, а потім – остерський міщанин (помер до вересня 1686 р.). Він був двічі одруженим, мав від першого шлюбу як мінімум двох синів - Івана та Юрія (помер до вересня 1686 р.), його друга дружина мала ім'я Зіновія і була у неприязних стосунках із пасинком Іваном. Іван Войнич (помер до серпня 1707 р.) був одружений з Килиною, від шлюбу з якою мав синів Федора та Артема, теж остерських міщан. Згадуються реєстрові остерські козаки Курбій, Федір Силенко, Феодосій та ін. Цікавим є прізвисько остерської жительки Зіновії Курдасівни (“прозиваема Іцкова невістка”)(№ 16).

Дуже цінною є згадка і про київського бурмистра Івана Софоновича (№ 10), який доводився рідним братом видатному українському хроністу XVII ст., ігумену Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря (у 1655-1677 рр.) Феодосію Софоновичу.

У додатках наводиться дарча Марії Василівни Гамалії – удови Григорія Гамалії –любенського полковника у 1668-1670, 1687 рр., покровительки Свято-Троїцького Красногорівського монастиря і, як бачимо, і Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві.

Наведені документи складають лише незначну частку збірника. Назріло питання про публікацію всіх його документів, що дасть дослідникам історії Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря джерело надзвичайної ваги. Правила передачі тексту нами не раз характеризувались, і тому немає потреби спеціально зупинятися на даному питанні. Відзначимо тільки, що літера “ять” передається нами як “і”, твердий знак наприкінці слів пропускається, титла не розкриваються. Відзначимо також, що тексту даних документів передують їхня анотація, написана копієстом текстів документів у XVIII ст.

Джерела та література:

1) Мицик Ю.А. Деякі універсали польських королів середини XVIII ст. у зібранні Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського //Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. - С. 265-276.

2) Мицик Ю. З документів до історії Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві XVI - XVIII ст. //Сіверянський літопис (далі – СЛ).- 2007. - № 5. - С. 28-43; Мицик Ю. Документи Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря // СЛ.- 2000. - № 6. - С. 39-48; Мицик Ю. Універсали гетьмана Івана Мазепи Свято-Михайлівському монастиреві у Києві // СЛ.- 2002. - № 2. - С. 18-31; Мицик Ю. Гетьман І. Скоропадський – покровитель Свято - Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві // СЛ.- 2000. - № 4. - С. 50-81.

3) Універсали Івана Мазепи. –К.-Львів, 2006. - № 25. – С. 68. Додамо, що 1.09.(22.08).1699 р. Мазепа підтвердив це надання монастиреві разом з іншими (Універсали Івана Мазепи. –К.-Львів, 2002. - № 293.- С.331).

4) История городов и сел Украинской ССР. Черниговская область.- К., 1983. - С. 345.

5) Детальніше про В. Дворецького див.: Мыцык Ю.А.”Літописец” Дворецких –памятник украинского летописания XVII в. // Летописи и хроники. – М., 1884. – С. 219-234.

6) Кривошея В. В. Українська козацька старшина. –К., 2005.-С. 175.

№ 1

1663, жовтня 16 (6). – Остер.

“Выпис с книг справ меских ратуша острицкого.

Року тисеча шестсот шестдесят третьего мсця октоврия шестого дня.

Перед нами, Иваном Гладким, войтом, и Иваном Янченком, рочным бурмистром, райцами и лавниками, с полным судом засідаючими для суженя справ.

В сем року, ставши очевисто в ратуши острицкой Хома Панущенко, мелник и обывател нш острицкий, признал в тые слова явне, ясне и доброволне ку уписаню до книг ратушних давши, иж продал половину млина своего власного камен одын, званный ступниками, никому ни в чом не пеный и ни в какой сумі не заведеный, стоячий под містом Острем на реці Острі на слободі Старой, славетному пану Богдану Войничу, на тот час мешкаючому ув Острі, мешчанинови и обывателеви киевскому, то ест за коп шестдесят личбы и монети литовское, продал и на вечност пустил помененному пну Богдану, ему самому, жоні и потомком его, волно теды будет //(арк. 317 зв.) также тот менованный половинный млын кому хотечи продат, отдат, дароват, заменит, записат, заставит и самому в нем яко хотечи диспонават и ко своему найліпшому пожиткови приспособлят и привлащат. И я уже, предреченный Хома, от сего часу того половины с млина продажного моего вічними часы зрекаюся и жадного упоминку чинит не маю и міти не буду так я сам, жена и потомкове моі, также ближние кровные моі и люде посторонные. При которой то продажі и куплі того продажного половины млына были люде зацные и віре годные, то ест Дмитер Рубец, так же мелник и обывател острицкий и иных людей на тот час немало будучих, счосмо видечи вічное продажі и изреченя того половины млына помененного Хома и вічное куплі пна Богдана Войнича и до книг записей рассказали, счо и записано ест, с которых и тот выпис с под печатію міскою ратушною стороні требующой выдат рассказали.

Писан у ратуши острицкой року и дня выш написанного.

Андрей Павлович, писар міский острицкий рукою (власною).”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. – Арк. 317-317 зв. Копія. У лівому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 2

1664, червня 24 (14). – Остер.

“Выпис с книг справ меских острицких.

Року тисеча шестсот шестдесят четвертого, мсця июня чотырнадцетого дня.

Перед нами, Федором Смоловиком, войтом, Петром Горбаченком, рочным бурмистром, и райцами, в сем року засідаючими в ратушу острицком для суженя справ, ставши очевисто Радко Санцович, обывател и мелник острицкий, в тые слова давши до книг ратушних записат, сознал явне, ясне и доброволне, иж продал половину свою млына власную, никому ни в чом не пенную и ни в какой суммі не заведенную, стоячий (на) слободі на реці Острі, камен передный у том же млыні, о котором ест запис и выпис с книг зуполный уже от сего часу, як сам в собі опевае, славетному пну Богдану Войничу, мешканцеви острицкому, за певную сумму и сполна отданую, то ест за коп шестдесят личбы литовское, продал и на вічност пустил ему самому, жоні и потомком его, волно будет также тот млын пну Богдану Войничу цалый кому хотечи продат, отдат, дароват, записат, заменит, заставит и теж самому в нем, яко хотечи диспонават и ку своему найліпшому пожиткови приспособлят и привлащат, а ми уже, предреченные у выпысах того продажного млына часы вічними зрекаемося и жадного упоминку чинит не маем и мочи не не будем так сами, жоны и потомкове, кровные близкие нши и люде посторонные, под виною на врьд перед яким бы колвек тое отновитися міло, золотих пятсот, в право не вступаючи без отпустным заплаченным; счосмо видячи вічное продажі Радкови и товариша его Панущенка, ві[ч]ное куплі того //(арк. 318 зв.)

млына п(а)на Богдана Войнича, до книг острицких ратушных записат розказали, счо ест на прозбу их записано, с которых и тот выпис с под печатию міскою ратушною острицкою сторони потребуемой выдат розказали.

Писан в ратушу острицком року и дня звыш написанного.

Андрей Павлович, писар міский острицкий, рукою власною.

Корыкговал с книгами.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 318-318 зв. Копія. У правому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 3

1665, жовтня 14 (4). – Остер.

“Выпис с книг справ меских ратуши острицкой.

Року тисеча шестсот шестдесят пятого, мсця октовърия четвертого дня.

Перед нами, Вихтором Ярмоленком, на той час месце войтовское засідаючи, Тимохом Кулаковичом, бурмистром, райцами, лавъниками, в сем року зуполне засідающими в ратуши острицкой для справ суженья, ставъши очевисто Иван Сергіевич, в тые слова признал явне, ясне и доброволне, иж продал грунт свой власний отцевъский ис пляцом и с садъком, як то в себѣ належит, никому не пенний и ни в какой сумѣ не заведенный, лежачий на Вовъчой горѣ, а помежеником своим Курбіем, козаком и обывателем остріцким, славетному п(а)ну Феодосию, //(арк. 319)также козаку его царского пресвітлого величества запорозкого острицкому, обывателю нашему, за певъную готовую и рукодайную суму, то ест за золотих сто личьбы литовское, сполна отобраную, теды волно будет и пну Феодосию тую свою куплю кому хотячи продат, дат, заменит, записат, заставит и ку своему найліпшому пожиткови привлащат и приспособлят, як воля его будет, а я уже помененьний Иван, тої мої продажи часи вічними отрекаюся и жадного упоминьку не мію и мочи не буду, так я сам, кривъние близкие, далние и люде посторонньние, под советостю такоїж сумми, що мы видячи, урад, тую справу Иванову, а куплю вічную, п(а)на Феодосиеву, до книг принят и записат розказалисмо, счо ест на прозбу их записано, с которых и тот выпис под печатию урадовою сторони потребуемой ест выдан.

Писан в ратуши острицкой року и дня вишей написанного.

Тихон Павлович.

Корыкговал с книгами.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 318 зв.-319. Копія. У правому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 4

1670, червня 18 (8). – Остер.

“Выпис с книг справ міских ратуша острицкого.

Року тисеча шестсот семдесятого, мсця июня осмага дня.

Перед нами, Афанасием Чоріпком, войтом, Яковом Ивановичем, бурмистром рочным, райцами и лавъниками в ратуши острицкой засілыми для справ суженя, ставъши очевисто Федор Силенко, козак и мешканец острицкий, зобополне из Кондратом Михайленком, також и з жителем острицким, сознали явъне, ясне и добровольне, до къниг подавъши в тие слова, иже мы, міючи своих нив чотыри из дубровами лежачих на вьрочищах на горѣ Вовъчой поміжки до одной нивы Матвѣий Довьгопол от другой нивы Конон Сомененко, от третей зас нивы через дорогу, в святаго колодызя, четъверта от межи Вороненкови с хутора Булахова, до шляху Ельмынскаго, тым теж нивам огород служачий, лежачий в старом городѣ, в подол от реки Остря свої власный, никому не пенний, не заведенный, продалисмо за певъную готовую и вже сполна суму нашими руками отобранъную, то ест коп за двадцат и чотыры копе личьбы и монети литовской славетному пану Богдану Войничу, мешчанинови острицкому, ему сам[ом]у, жонѣ и потомьком его на всі вечный и векуѣстый, вольно теди ест и будет пну Богдану сию нашу добровольную

продажу, а свою векуїстую куплю також кому хочаючи продат, дароват, заменит, зоставит на церков лекговат, вшелякії пожитки, отоля приходячії, привлашчат и диспонуват, як воля его будет, а мы, вже вышей наменутїї особи, от //(арк. 320)сего дня и року сеї нашой добровольной продажи, а векуїстой купли п(а)ну Богдану жадної турбації задоват не повинны и мочи не будем в том спокойном мешканю и оных зрекаемса часы вечными, як мы самы, так жоны и потомкове наши покровьніи наши близкії, яко и люди посторонніи, о тую нашу продажу жадної турбації задоват не мают и мочи не будут часы вечными под закладом альбо под зарукою другое таковоеж менованної суми и под нагороженем всих шкод и выкладов правних, а по заплаченю вины то претса сия наша продажа при пану Богдану часы вечными, на счо для ліпшаго увіреня и спокойнаго мешканя просили нас, вряду, обадве стороне, жебы тая купля и продажа вечная до књиг меских острицких была принята и записана, счо ест на прозбу их и записана, с которых и тот выпис при печати міской острицкой и с подписом рук врядовых стороне потребующей выдат изволили.

Писан в ратуши острицкой року, мса и дня звышей написанного.

Войт, бурмистр, райцы Корній Тимофіевич, писар міский
и весь маестрат міста Остра острицкий, рукою власною.
Корыкговал с книгами.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. - Арк. 319 зв.-320. Копія. У правому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 5

1671, грудня 27 (17). – Остер.

“Выпис с книг справ меских ратуша острицкого.

Літа од Нароженя Бжаго тисеча шестсот семдесят перваго, декабра семнадцатого дня.

Перед нами, Иваном Василевичем Дворецким, сотником острицким, Грыгориєм Донцем, атаманом такъже острицким, Гарасимом Козловьским, войтом острицким, Левоном Мартиновичем, бурмистром рочным, райцами и лавьниками, в ратуши острицкой засілыми, постановивши очевиство Мария Дубовичовъна Сергіиха Микитченкова, козачка и жителка острицкая, сознала явъне, ясне и добровольне, до книг меских острицких в тьї слова, иж я, міючи част млина, на мене од Боглая мелника належачую, до того теж млина коло заднее из застовькою с каменем мучьным и половину ступника, свою власную, никому ни в чем не пенную и не заведеную, стоячую под местом Остром на реці Острі на греблі, лежачой в старом городі, ач я, Марія, будучи барзо пильна потребна грошей готовых, а же продала и на вечность пустила тую част моего млина, на мене належачую, яком я пред часы ужывала, за певьную готовую и въже спольна суму моима руками //(арк. 321)отобранную, то ест за сорок талярей и два таляры личбы литовской славетьному пну Петру Ивановичу Домонтовичу, пну писару енеральному польку Киевского, ему самому, малжонце и потомьком его на веки вольно теды ест и будет пну Петру тую мою добровольную продажу, а свою вечистую куплю також кому хочаючи продат, дароват, замынят, зоставит на церков лекговат, вшелякії пожитки, одтоля приходячії, привласчат, як воля его будет, а я, вже, вышпречоная Мария, од сего року и дня сеї мої добровольной продажи часы вечный зрекаюся и жадного упоминку міти не маю и мочи не буду на веки, як я сама, так потомкове мої покровьніи мої блискїи и далніи, яко и люди посторонніи, о тую мою добровольную продажу пну Петру жадної турбації задоват не повинны навики под зарукою другої такової менованної суми и под нагороженем всих шкод и выкладов правни[x], а по заплаченю вины то претса сия моя добровольная продажа мает зостават при пну Петру навеки; а если бы хто, отозвавшись близкостю якою колвек правом дедичным або купным, а міл бы пну Петру о тую мою продажу якую трудност задоват, теды я, Мария, вина застаю пна Петра в каждогого суду и права своим коштом зоступат и боронит до часу и літ ведлуг права посполитог[o], яко о

таковых вечистых продажах описано ест, на счо про ліпшую віру и спокойног[о] мешканя просили нас, ураду, обедве стороне, жебы тая купля и продажа до кьниг меских острицких была принята и записана, счо ест на прозбу их и записано. С которых и тот выпис при печатіх и подписом рук врьдowych стороне потребуемой выдат рачили.

Иван Дворецкий,
сотник Войска его
цар[ского] прес[вітлого]
вел[ичества] Запорозкого
острицкий с товариством.
Григорий Донец, атаман
городовой острицький.
Корній Тимофіевич, писар
міський острицкий, рукою.

Войт, бурмистр и райцы міста Остри

Корыкговал с книгами.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. – Арк. 320 зв.-321 зв. Копія. У низу листа намальовано два кола, у кожному з яких написано: “місто печати”).

№ 6

1671, квітня 27 (17). – Остер. -

“Выпис с книг справ міських ратуша острицкого.

Лета Бжаго Нарожения тисеча шестсот семдесят перваго, апріля семнадцатого дня.

Перед нами, Гарасимом Козловским, войтом, а Левоном Мартиновичем, бурмистром рочным, райцами и лавьниками, в ратуши острицкой засідающими для сужения справ, втыкающихся до суда //(арк. 322) нашего, постановившихся очевисто Олексьей Гарасимович, мешчанин и юриздитор наш острицкий, созьнал явьне, ясне и добровольне до книг меских острицких в тые слова, иж я, міючи кгрунт купный од Феодосія Корсунца, лежачий в хуторе на Вовьчой горі с пляцем, з садом, огородами, с полями и з дубровами, свой власный, никому ни в чем не пенный и не заведеный, поміжным од Курбія, жителя вовьчогорског[о], а же я, будучи шильно потребен грошей готовых на потребу свою домовую, теды продадем vzdalem и ведлуг прав посполитых тот мой менованІй кгрунт зо вьсими угодиі як ся оный сам в себі міжах и границах опеваает, на вечьност пустилем славетьному пну Богдану Войничу, мешчанинови и юриздиторови киевскому, за певьную готовую и вже спольна суму моіма руками отобраную, то ест коп за полпетадесят личбы и монеты литовской, ему самому, мальжонці и потомком его навеки, вольно теды ест и будет пну Богдану сию мою добровольную продажу, а свою вечистую куплю також, кому хотяки продат, дароват, заменят, зоставит, на церков лекговат, и в ним спокойне мешкавьши, вшелякиі пожитьки, отоля приходячий, привласчат и диспонават, як воля его будет, а я, вже, вышнаречоный Олексей Гарасимович, тоеі моі добровольной продажи на часы вечьный зрекаюся и жадного упоминьку міти не маю и мочи не буду, як я сам, так молжонка и потомькове моі покревьній моі блиский и дальний, яко и люди посторонный, о тую мою добровольную продажу, авес (?) тью куплю пну Богдану жадной турбациі задоват не мают и мочи //(арк. 322 зв.) не будут под закладом альбо зарукою другоі таковое ж менованной сумі и под нагороженем всіх шкод и выкладов правных, а по заплаченю вины то предся сія моя добровольная продажа, а вечистая купля мает зостават при пну Богдану навеки; а если бы хто отозватися міл до тоеі моі добровольной продажи, близкостю правом дедичьным и купным, а міл бы пну Богдану в том спокойном мешканю якую трудность задоват, теды я, вышнареченый Олексей, в каждого врьду и права онаго своим коштом боронит и заступоват до часу и літ, яко о таковых вечистых записех в праві посполитом описано ест, при котором то очевистом сознаню вышнаречоний Олексей тоеі своі продажи зрекьшися права альбо рачей записы пну Богдану сукцесора своего оддал, на счо длі ліпшой віри и спокойного мешканя просили нас, врьду, обедве стороне, жебы тая добровольная продажа а вечистая

купля до кнѣи мѣских острицких было принята и записана, счо ест на прозбу их и записано. С которых и тот выпис при печати и с подписом рук стороне требующой ест выдан.

Корній Тимофіевич, писар
мѣский острицкий.

Корыкговал с книгами.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 321 зв.-322 зв. Копія. У низу листа намальовано коло, у якому написано: “місто печати”).

№ 7

1673, липня 13 (3). – Остер.

“В року тысяча шестсот семдесят третем, мсца июля третег[о] дня.

Перед нами, Иваном Василиевичем Дворецким, сотником острицким, Игнатом Проскурненком, атаманом городовым острицким, при бытности учтиваг[о] товариства, в дому судовом на тот час засілаго, меновите Стефана Жука, Лазара Денисовича, Петра Киселя, Ивана Лапіки, Ивана Ермоленка, цехмистра мелницкаго острицкаго, постановившиися персональне, явне, ясне зизнал доброволно Иван Богдай, жител острицкий, же продал половину млына своег[о] власног[о] камен передный и с пулстунником, стоячий на греблі слободской, никому ни в чом не пенный и не завененный, славетне урожону пну Петрови Домоньговичу, пну писарови полку Киевского, за певную и рукодайную суму, то ест за галарый шістдесять грошми личбою и монетою литовскою его у вічныє и вікуистые часы волно будет и ест од сего часу и дня вышей поменутому пну Петрови Домонтовичу, пну писарови киевскому, тот млын кому хотечи продат, дароват, заменят или ку якому колвек найліпшому пожиткови своему обернут и диспонуват, а я юж, предреченный Иван Баглай, зрекаю вічными часы тоєї мої продажи, так я сам, жона и потомкове мої, так з близких моих кривных, яко и далеких, жадной трудности, кривды и перешкоды в добровольной моей продажи, //(арк. 323 зв.) а вічистой купли пна Петра чинит не мают под заплаченем другой таковоїж суми, що если бы хто наймнійшую трудност міл в уживаню тог[о] млина албо перешкоду пну писарови чинит на его млсти пну полковника киевског[о], кождый таковый платит мает вышой обвязанную суму, про ліпшую віру и певност и спокойнійшого уживаня, в том даю сие мое писане с подписом рук врядовых и пре печатех.

Дан в дому судовом в року, мсцу и дню звиш описанном.

Иван Дворецкий, сотник Войска его цар[ского] прес[вітлого] вел[ичества] Запорозкого острицкий с товариством.

Игънат Проскуръненко, атаман городской острицкий.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 323. Копія. У низу листа намальовано два кола, у кожному з яких написано: “місто печати”).

№ 8

1676, грудня 27 (17). – Остер.

“Я, нижей подписанный, відомо чиню тим моим писаньем тепер, кождому требующому, и в потомние часы, иж пну Ивану Дворецкому, сотникови на сей час острицкому, млын куплений, стоячий под морованою церквою на слободі, посредьку межи двома товаришами, пном Богданом Войничом и пном Отрофимом Подтеробом, з трома колами, двома мучними, а третєю заставькою ступньою, за симсот золотих личби литовской на вічност ему самому, //(арк. 324) жоні и дітам продадем, и в кого купилем, міючи права, подавалем, чим мает пн Иван Дворецкий щититца, а я, жона моя и потомькове, отрикаючися продажи добровольной, даю и сее мое писанье, волно будет пну Ивану Дворецкому, жоні ег[о] и дітем продат, даровати и на свой куда хотя обернути пожиток, хто бы міл оtezватися з добровольной моей продажи, втрое тоєї сумми повинен на уряд войсковий и мѣский заплатити.

Дан в Острі июня 11 дня 1676.

Петр Иванович Домонтович, писар польковий киевский
Леонтий Терешгьченко, войт, зо всім маестратом острицким при печати міской ратушгьный подписался.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 323 зв.-324. Копія. У низу листа намальовано два кола, у кожному з яких написано: “місто печати”).

№ 9

1686, вересня 24 (14). – Остер.

“В року тысяча шестсот осмьдесят шестом мсця септеврия 14 дня.

Перед нами, Иваном Дворецким, сотником острицким, Иваном Сидком, атаманом городовым, Павлом Власовичем, войтом, //(арк. 324 зв.) Евхимом Квачевичом, бурмистром рочним, Стефаном Ивановичем, райцею старшим, и з лавниками, в ратуши острицкой сполне засільми, постановившиися персоналитер славетний пн Иван Войнич, міщанин киевский, покъладал писмо праватное самого ясне велможного его млсти пна гетмана, общого нашего добродія, до нас, ураду, писаное, приказуючи нам, жебисмо свідоцтво достовірное skutечне виразили ведлуг признаня людий зацних стороны кгрунтов небожчика пна Богдана Войнича, лежачие при городі нашом Остру, як давно пн Иван Войнич оние кгрунта од небожчика, родича своего, в посессіи своей вцалі отримал, а оние то кгрунта вечисте купъние от розних посессоров, на которое то признате призвалисмо пред себе жителей вовчогорских и старогородских, що оние то вовчогорці признавали под сумълнею Стефан Коровицкой, Гришгько Шумер, Гаврило Курдіев зят, и Остап Пакрішен, же мы, мовит, владіли и пахали оние кгрунта от давних літ, еще задоволенем небожчика пна Богдана Войнича и ему самому, из ових же кгрунтов десятину давалисмо (а то юж літ десят из оних же полькгрунтов отдавалисмо десятину вцалі пну Ивану Войничу не токьмо из кгрунтов и из садовини, вшелякие користи собі озбирал пн Иван Войнич, так тиж и всіми сіножатми обладал), на щосмо о том всі досконале свідоми, то ж признавали старогородские жителі слово в слово неотмінбно: Хвеско Питгькун, Гришгько Корсун, Гаврило //(арк. 325) Лисий, которий то Гаврило над ними кгрунтами всіми належачими и над сіножатми был дозорцею еще от небожчика пна Богдана Войнича и сам на пожиток свой пахалем; и десятину з пол од вовчогорцов, в то ж и од старогородцов, одбиралем, а то юж тому літ десят за полковництвом и владою его млсти пна Костантина Солонини, же у вічність оддал и ликговал пн Богдан Войнич при нас пну Ивану Войничу, снови своему, яко то поля, займища, гаі, дуброви, сіножати купъние, лежачие в городі Острі и ям, вишгьименованный Гаврило, од того часу одбирал юж десятину з пол и вшелякие приходи по сей час пну Ивану Войничу и од тих часов не был юж ув Острі пн Богдан Войнич, небожчик, ни пні Зіновия Войничова, ані челяд их, тилко всі кгрунта, як ся в собі сами ограничают, вцалі при пну Ивану Войничу в приказном дозори моем зоставали, еднак же мы, урад више виражоний, вислухавши опасно од оних свідетелей сознание, а про лігъшую віру и певност казалисмо до къниг нинешгьних міских острицких записат, а по записаню на жадане стороні потребуемой пна Ивана Войнича, сию нашу свідетелствованную атестацию видат зезволилисмо с подписом рук наших и притисненем звикълых печатий наших урадових.

Дата в ратушу острицком року и дня виш положоног[о]

Иван Дворецкий, сотник острицкий.

Иван Сидко, атаман городовий острицкий.

Павел Власович, войт острицкий.

Евъфим Квачевич, бурмистр рочний з маестратом.

Максим Максимович Вертелевич, писар міский острицкий.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 324-325. Копія. У низу листа намальовано три кола, у кожному з яких написано: “місто печати”).

1686, вересня 27(17). – Київ. -

“Выпис с книг міських права майдебурского ратуша киевского.

Року тисеча шестсот осмьдесят шестого мся септеврия семнадцатого дня.

Перед нами, Яном Демидовичом Быковичом, войтом, а Иваном Софоновичом, на містцу рочного бурмистра, пна Василия Зименка, бурмистром, и перед райцами и лавниками, в ратушу киевском постановившыс очевисто пн Иван Богданович Войнич, мещанин киевский, подал лист, писанный од ясне велможного пна его млсти, пна Ивана Самойловича, гетмана Войск их црского пресвітлого величества Запорозских, до всего киевского майстрату. По прочитаню теды в майстраті того панского рейментарского листа, пн Иван Войнич просил, абы оный яко в его справі писанный, был пер облятам в книги міские киевские принят и уписан, до которое прозбы пна Ивановы мы, урад, схилившисья, а лист тот поважне принявши, в акта нинешние міские киевские вписат позволилисмо и так ся в себі маат:

“Мой ласкавый приятелю, пне войте киевский, бурмистри, райцы и всі майстратовые //(арк. 326) тамошние.

На лист нш писанье от в.мс. вычиталисмо, в котором пишете признане Зіновій Богдановое о кгрунтах острицких, якобы от небожчика Богдана, бурмистра вашого, на манастир Межигорский лекгованых, которое то признане, яко ані от небожчика Богдана впрод ретелне волю его не видимо быти постановленое, так теж ані тепер яковых особ, віры годних, свідецтвом потверженое, а жебы міли быти по смерти старшого сна Войничового Юрка на манастир Межигорский (яко она нам прекладает) тые острицкие кгрунта лекгованые, зачим сквапливости увазі в той міре велце дивуемься в.мс., же противко доводов правных, повіривши тилко единым білоголовским словам, без жадного слушного документу (яковых бы много по змерлой руці в таковом заводі повиньно быти) важьлися голое признане в книги свои приймати, не уживаючи того, же мачоха з злости своей могла тое чинити, яко и доводится, поневаж небожчика Богдана, бурмистра вашого, воля о таковой легкаціи не оказується, овшем доводное нам ест предложено свідоцтво от Ивана Войнича з Остра з подписом рук сотника, атамана и всей старшыни тамошной, же тими острицкими кгрунтами от килканадцат літ Иван Войнич и по смерти брата своего владіет и пожыткует; а претож мы, так свідоцтву тому ясному прихилившисья, яко и не видячи слушного доводу, голое Зіновии Богдановое признане, //(арк. 326 зв.) хиба бы Иван Войнич сам добротне за дшу родича своего міл тые кгрунта острицкие на помененьный манастир лекговати, то так важное будет тое до книг внесене. А кгда его в том неохота, теды не міет міти моци и валиору таковое голое Зіновии Богдановое до книг вших признане, але Иван Войнич ведлуг самое слушности, яко дідич и сукцессор, тыми острицкими кгрунтами міет владіти и при них зоставати. Якую волю ншу предложивши, зычим доброго здоровья.

Дан з Батурина септеврия девятого, тысяча шестсот осмьдесят шестого.”

У того листу при подписе рейментарское руки самого ясневелможного его млсти пна гетмана доложено такими словы: “В. мс. зычливый Иван Самойлович, гетман Войска их црского пресвітлого величества Запорозского”. А на титуле зверху, где и печать звыклая Малой Россіи Войска их црского пресвітлого величества Запорозского на другом боку притиснена, таким текъстом написано: “Моему ласкавому приятелеви, пну Ивану Быковичу, войтови киевскому, пном бурмистром, райцам и всім майстратовым тамошним”, который же то лист за поданем и прозьбою пна Ивана Войнича, а за принятем и росказанем ншым уродовым вес, от слова до слова, в книги міские киевские ест уписан. З которых и сей выпис под печатю міскою киевскою выдан.

Писан в ратушу киевском.

В небытности писара міского киевского за відомом майстратовым подписалемся Иван Александрович, писар (?) канцеляриста на тот час старший міский.

Корыкговано з книгами.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 325 зв. –326 зв. Копія. У правому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 11

1687, квітня 15. – Батурин. -

“Випис с книг міських ратуша батуринского року Бжого тысяча шестсот вусимдесят сегомо мсця априля пятнадцятого дня.

В ратушу великих гсдей міском батуринском при бытности пана Гордія Хрисановича, атамана городского, пред нами Климентием Лукяновичом, войтом батуринским, Лукяном Филоновичем, бурмистром, постановившис очевисто славетная Зіновия Войничовая, мещанка киевская, доброволне сознала и облекгацию дала, иж мію, скоро прибувши до Киева, того ж часу повиннам права на кгрунта острицкие служачие от черцов межигорских отшукать и Ивану Войничу отдат до рук. А если бы не міла тих прав вскорі вишукат, то вини талярей сто закладает и вязенем карать; ми, уряд, того вислухавши, на аффектацию до книг казали записат и с книг потребующей стороны при печати міской видалисмо.

Писано в ратушу року и дня звиш описаного.

Леонтий Климович, писар міський батуринский.

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 324. Копія. У лівому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 12

1697, грудня 4 (листопада 24). – Остер. -

“Року 1697 мсця ноеврия 24 дня за відомом самого добродія нашог[о], его млсти пана Константина Мокіевского, полковника Войска его црского престлага величества Запорозског[о] киевского.

Перед нами, Петром Ивановичем Борсуком, сотником козелецким, Михайлом Ивановичем, атаманом городовим козелецким, в дому судовом козелецком, сталася угода вечистая и неотмінная mezi сторонами: Феодором Ивановичом Войничем, обывателем киевским, поводом, а сторонами позванними Грицком Шумарем и Иваном Погукаленком, жителями острицкими, которие то як Грицко Шумар, так и Иван Погукало, без відома мененного Ивана Войнича, отца Феодоровог[о], кгрунта его власние, коло Остра лежачие, без відома пана Войнича поорали и позасівали, за чим мененний Феодор по вказу отца своего доносил его млсти пану полковникові, ускаржаючи на мененних острани. Теди ж мы, по вказу добродійском, их обох сторон, як поведовой, так и позванной, вислухавши контроверсий, прикрилисмо их декретом нашим таковим, жебы оние острани за свое преступление Феодора Ивановича во всем погодили и наклады правние за тим походячие, (арк. 328) нагородили. А от того часу абы юж оних кгрунтов без відома пана Войнича не важилися орати. Теды оние на том собі руки давши, една другую сторону простили и квітовали вечисто под такими варунками и обовязками правними кладучи вини, ежели би от сего часу важилися без відома пана Войнича тие кгрунта орати, теди повиннии вини заплатити на его млсть пана полковника нашего киевского талярей двадцат, а на уряд наш войсковий козелецкий талярей десят, що для ліпшой віри и дальней памяти казалисмо их угоду записать и выдаемо стороні потребующей при звиклой печати судовой козелецкой.

Писан в дому судовом козелецком року и дня вишей описанног[о].

Петр Иванович Борсук, сотник козелецкий, рукою [власною].

Михайло Иванович, атаман городской козелецкий.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 327 зв.-328. Копія. У лівому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 13

1703, жовтня 17 (7). – Київ.

“Ми, нижей на подписах менованние особи, відомо чиним тим писанием нашим, всім обще и кождому зособна, кому бы о том відати належало, тепер и на потомные часи, иж що нам был светой памяти зошлий з тог(о) світа его млст п. гетман и теперешний ясне велможний его мл. пан Иван Мазепа, гетман Войска црского //(арк. 328 зв.) пресвітлаг[о] величества запорозский, надали у млині пана Ивана Войнича дві части войскових до монастира нашог[о] стога архистратига Михайла Золотоверхог[о] киевског[о], на греблі слободской и под Остром, которые то части до виш менованог[о] млина належачие, универсалами изтвердили, абисми Гсда Бга так за дшу зошлог[о] ег[о] мл. пана гетмана, яко и теперешног[о], за щасливое панования просили. Маючи ми еднак на тое взгляд, иж пан Войнич своим коштом и накладом млин побудовал, за тое ему за благословением и совітом ясне в Бгу преощенного его мл. отца Захарій Корниловича, епспа переяславского, и всей братиї сто - Михайловской поколицину и покабанщину отпушаемо, так же третю часть виміру и один сад каміня монастирског[о] повинен бути; а пан Войнич и сн его Феодор Войнич повинни щороку з своей части, а не монастирской, млин направовати и греблю, а до направи млина харч обоїх сторон, а ежели бы которог[о] року млина не міли поправляти, так теж и греблі, теди повинни будут поколицину и покабанщину до монастира отдавати. Що ся тичет до накованя каміня, о скарб и лою, которые належат до двох сторон, повинен кошт быти, в чим обоа сторона зистити, стримати мает и выполнити. На що для ліпшой віри и певности при печати звиклой монастирской руки наши подписуемо.

Писано в монастиру сто архистратига Михайла Золотоверхого мсця октоврия дня 7.

Иван Войнич, рукою власною.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. – Арк. 328-328 зв. Копія. У лівому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 14

1707, серпня 22 (11). – Київ.

“Року тысяча семсот семого мсця августа одинадцятого дня.

Сей контракт з совіту всей братиї мнастира стога архистратига Михайла Золотоверхого киевского ясне в Бгу преосвещенным гсдном его млстю отцем Захарием Корниловичем, епспом переяславским, з небожчиком Иваном Войничем, міщанином киевским, о належитом в млынї его, Войничовом, на греблі слободской, под Остром будучой, всіх млынових порядков устроений, о направованю греблі, и одданю з того млына его двох войскових частей на помененный сто - Михайловский мнстир з ласки ясне велможного его млсти пна гетмана и кавалера наданых, учиненых и на писмі з подписом Ивана Войнича, небожчика, власной руки справлений з окказиї будто через позосталого Ивановаго сна, именно Феодора Войнича, того контракту недодержованя, заводной будучи перед судом войсковым енералным превелебний в Бгу гсдн отец Никифор, намістнык сто-михайловский з помененным Феодором Войничем на очних ставках презентовал; которий яко был на суді читанный, так просил он же, превелебний отец намістник, абы оный у суду без //(арк. 329 зв.) превращения был ствержденый. Суд теды его царского пресвітлого влчства Войска Запорожского енералный з відома и волі ясневелможного его млсти пна гетмана и кавалера ни в чом сего контракту за зезволенем обоих сторон учиненного не нарушаючи, всі в нем контента выраженные, абы з обох сторон исполнително всегда были додержаны, ствержает повагою своею з таковым докладом и наказом, абы он, Феодор Войнич, в том помененном млынї своем опроч волного молотя припадающого з того ж млына розміру, иншим способом господарским придбаное собі збоже чи то до вынниці чили на харчовые домовые росходи, так молоты и такою порціею, як на инших греблях, по Острі будучих, мелники в своих млынах обходятся. Для чого и

сей припис з полеценя его царского пресвітлого влчства Войска Запорожского асаула енералного его млсти пна Иоанна Ломіковського и судом енералным справуючого подписан руки писарское и печати закріплен ест.

В городі Печерском року и дня вишей именованного.

Семен Савич,

писар судов Войска Запорожского енералный.”

(НБ. - ІР. - № 535 П./1763. –Арк. 329-329 зв. Копія. У правому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 15

1704, червня 10 (травня 30). – Остер.

“Року 1704 мсця мая 30 дня.

Я, Прокопий Леонтиевич, дякон остранский, чиню відомо, иж узялем у его млсти пана Феодора Быковского сумму доброй монеты чеховой золотих пятсот ис провизиею, на що для ліпшой віри и певности даю на себе сей мой церекграф с подписом руки моей власной, такую ж монетою чеховою отдати повинен, в року 1705-м на термин назначоний, то ест о празднику Вознесения Гспдня, без похибне неотволокаючи термину всему церекграфі назначоного рукою моею писанного.

Прокопий Леонтиевич, дякон острицкий, рукою власною.”

(НБ. - ІР. - № 535 П./1763. –Арк. 330. - Копія.).

№ 16

1705, вересня 22 (11). – Остер.

“На врадї нашом місцком острицким передо мною, Василием Сидоровичем, бурмистром рочним, и на сей час наказним войтом острицким, Феодором Рижком, старшим райцею, Сергієм Федоровичом и Максимом Ясковичом, райцами радними, сполне в ратушу острицком засілими, ставши очевисто Зіновия Лесковна Курдасовна, //(арк. 330 зв.) прозиваемая Ицкова невістка, Феодориха, жителка Дешковская, міщанка острицкая, зознала явно, ясне и доброволне до записаня и мовила в такий способ: мілам, мовит, два огорода в себе лежачие под слободою, отцевские, един в подолі межи поміжников, з одной стороны Семена Лиждвоя, а з другой стороны од Якова огорода Крамарева, а чолом под гору, на шлях, а з тилу од Войничовой околиці; а другой огород, на горі также лежачий, од помісников з одной стороны од огороода пана Вербицкого и Агафії Тарасовни Молоччихы, которими огородами не похотівши я, мененная Федориха, владіті, продалам у вічност п. Стефану Хувричу, жителю слободскому, за готовии гроши вцале руками моїми одобрание, то есть в совіто золотих осм доброй монети, и юж од сего часу и дня волно есть и будет пану Стефану тими огородами як хочячи владіть, продать, дароват, замініт, заставит и як хочячи владіті, а я, предреченная Курдасовна, од тих проданних огородов вічне себе оддаляю и варую, аби з кървних моих близких и далеких ниhto жадной найменшой не важился чинити трудности под виною на вщинаючаго заплатити на врад острицкий талярей пять, ми теди, урад міский острицкий, видячи доброволную продажу и куплю, казалисмо записат, а ему, Стефану Хувричу, в крипость сее наше письмо при печати дати изволили и на нем же подписуемся.

Васил Сидорович, бурмистр, а на сей час наказний войт острицкий з маестратом. //(арк. 331)

Сию купчу я, Стефан Хуврич, отцу Трифону, законнику обителі свято-Михайловской Золотоверхой за денги монастирские з братом моім Иваном руками нашими одобрание, при честному гспну отцу Якиму, презвитеру свято-Михайловскому старгородскому острицкому, у вічност обителі продалисмо; яко неуміетние писма з братом моім знак покладаемо крести свтие ++.”

(НБ. - ІР. - № 535 П./1763. –Арк. 330-331. Копія. Наприкінці арк. 330 зв. у низу листа з лівого боку намальовано коло, у якому написано: “місто печати”).

№ 17

1709, жовтня 30 (20). – Остер.

“Року 1709 мсця октоврия дня 20.

Я, иерей Димитрией, презвитер старогородский острицкий, извѣстно творю сим моим добровольным записом кому бы о том відати належало, иж продадем кгрунт мой власный, то есть двор з свѣтлицею и пекарнею, огородов два; другой двор з винницею и зо всім посудком, кромѣ казанов и пастовник, которїи никому ни в чом не пенные, ани заведенные; до которих то дворов, также сіножат з озером Уступним, з которой сіножати зполняется копиць триста, кгрунт полевий, то ест Войнилевщина, на котором то становится коп сто якого колвек засѣву, за певную суму, за чт[и]риста золотих, чесному отцу Прокопию, дьякону острицкому, волно ему или продати и жоні и потомком его, а хто би мѣл в тое втручатися з моих покровних близких или далеких, в оние явно продание кгрунта, то повинен // (арк. 331 зв.) совито запластити, а для лѣпшой віри и певности даю сию карту з подписом руки моея власной.

Діялося в дому честнаго отца Димитрия Родовича, презвитера старогородского острицкого, року и дня вишписаннаго.

Иерей Димитрий Родович рукою власною.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 331-331 зв. Копія.).

№ 18

1710, березня 24 (13). – Остер.

Я, Василий Вербицкий, чиню відомо сим моим писанием, иж продал двор свой власный, наданий от небожчика отца моего и паніматки, злотих за полтора ста доброй монети чесному гспдну отцу Прокопию старогородскому острицкому во вічність жоні его и дітем и волно ему той двор продати или даровати, а для лѣпшой віри и певности рукою моею власною подписуюю року и дня виш писаннаго.

Василий Вербицкий.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 331 зв. Копія.).

№ 19

1712, грудня 25 (14). – Київ (?).

“Року 1712 мсця декамрия 14 дня.

Я, нижей на подписі менований, даю писание мое сие игумену и братіи мнстира свто-Михайловського Золот[оверхого] киевского на суму, позиченую от їх, монети доброй талярей сто, которие при одданю сеей моея карти власными моими зараз //(арк. 332) отобралем руками в року, мсцю и дню вишписанном, а вмѣсто тоей, от мене позиченой сумми, ставлю власный млин отческий мой з двома колами мучными, а третиими ступами на греблі слободской, под містом Остром стоячий, там же и двор мой власный в слободі при церкви свтого архистратига Михайла; которий так млин, яко и двор, зараз по наступуючом празднику Рждства Хрства, приїхавши в Киев з маткою моею, маю конечно учинивши слушний ведлуг с[о]знання и ухвали людской торг, продати, принявши остаток до суми позиченой грошей на вічност вишреченному мнстиреви, якая продажа не мает далее протегатис, толко до року наступуючого 1713 от сего року 1712, до числа мсця сего ж декамрия 19, а если б я мѣл далее за сей термін проволочати, власт мают братия обители свтой Михайловской безплатежно оний млин и двор в свою посессию взяти на вічност, на що я именем моея матери и своим и братним добровольне отцем свто Михайловским записую.

Феодор Войнич, мещанин киевский.

До сего свідительства подписался Кирил Драгомирецкий, писар судовий киевский.

На сем же облікгу я, нижей подписанный, добровльне извѣствую, что продадем част третую з доходами всіма у млині моем отческом, сполним з маткою моею Аккилиною Войничовою и братом моим Феодором Войничом, братиям мнстра

сто Михайлов[ского] Золот[оверхого] киевского за талярей сто, з которой суми взянем золотих сто, //(арк. 332 зв.) а остаток маю грошей взяти совокупне з маткою и братом моим, прибывши в Киев з правами до того млина належними, где за отданем прав и одобраием суми тысячной за увесь млин и купчую з подписом рук и печатми нашими маем отцем сто-Михай[ловским] отдати, що не мает далій протігатися, тилко до ндлі православной или до средопостя в сем року тысяча сімсот тринадцат[ом], в чом записуюся; я, яко не вмючий писати, полагаю знамение стога крста + рукою власною.

Артемий Иванович Войнич, мещанин киевский.”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 332-332 зв. Копія. У лівому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 20

1724, червня 10 (травня 30). – Остер.

“Року 1704 тысяча семсот 24, мсця ануария 4 дня.

Я, иерей Прокопий Леонтиевич, священник старогородский острицкий, чиню відомо, кому би о том відати належало, иж мні будучи винному ку Бгу зейшлому пану Феодору Биковскому золотих пятсот, на которі то гроши отобрал от боку его млсти пана Василя Танского присланный пленіпотенъта пан Феодор Нестерович, ротмистр, двор и винницу талярей за пятдесят готових грошей от шинкара его и з напоєм золотих сто; а фант под арешт принял за полсемадесят золотих. На которі то фанти заложилismo термін до стой великой Чотиредесятниці, а на позосталие еще гроши сколко на отцу //(арк. 338) Прокопию доводится неуищенних ведлуг обліка писанъного, то повинен я, Прокопий, уистити пану Василию Танскому неоткладне. А для ліпшой віры и певности даю сию карту пану Феодору с подписом руки властной, а если би на термин назначоний оной суми не отдал, то повинен буду и вини заплатит на урад полковий козелецкий золотих сто, а на урад козелецкий и міський острицкий золотих пятдесят.

Иерей Прокопий старогородський острицкий.

За відомом панов урадових острицких сей облік печатю маестратовою ствердили.

На пені золотих сто у шинъкара принятих отобрал я, Феодор ротмистр, грошей золотих пятдесят, а другиі зол.: пятдесят повинен будет Федор Корсун отдати недел за дві сега ж мсця ануария 19. Во свідителство власную мою подписую руку знаменіем крста. + .”

(НБ. - IP. - № 535 П./1763. –Арк. 337 зв. - Копія. У лівому нижньому кутку намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

№ 21

1714, червня 11.

“Року тысяча сімсот четвертого надцят мсця июня первого надцят дня.

Я, Иван Дворецкий, товариш полку Киевского, а обыватель острицкий, з жоною моею Христиною Ивановною явно, ясно сим нашим рукодайным записом сознаем всякому суду и праву, тепер и на потомние часы, что міючи мы млын о трох колах, двома мучними, а третим ступньним на реці Острі на греблі Слободской середний, под городом Остром стоячий, по небожчиках блаженной памяти Иоанну, дідусеви, и родичу нашом Петру Дворецким, нам позосталий, нікому ні в чом не пенный, ані заведенный, розділенный частью едною, то ест колом задним мучним, дядови моему Тимофію Губці, а другою, передним колом мучним и другим ступньным, нам, якую мы часть свою, а именно коло передное мучное, а другое ступньное, з своей власной доброй волі продали обывтели сто-Михайловской Золотоверхой киевской висоце в Бгу превелебному гспдну отцу Иоаникию Сенютовичу, игумену, и всей братіи за певную сумму тысячу золотих доброй монеты, а отобъравши зараз оную сумму власними наши[ми] руками, подаем помянутие дві колі мучное и ступньное

зо всім, як ся в собі маєт, обители сто-михайловской отцу игумену и по нем будучим игуменом и братії в вічне владіне и всіх з того млина пожитков зрекаємося и жадной уже належитости, якую ціле мілісмо у оном, уступуем, отдаляючи //(арк. 339 зв.) нас самих, кривных наших, близких и далеких, и от оного вічними часи, а предреченой обители сто-михайловской игуменови и по нем будучим игуменом и братії всякии належащі пожитки и приходы як з власного своего оного млына з части, от нас проданной, отбирати и як самим хотіти владіти. Я теж сам, жона моя и по нас будучое потомство и жаден близкий кривний и далекий не повинны их пререченой стой обители превелебных отцев ні в чом турбовати под зарукою на ясне велможног[о] добродія его млсти пна гетмана тисячи золотих. А еслы бы хто впред міл честных отцев в тую проданую часть млына о двох колах, одним ступньним, и другим мучним, перед ним турбовати, теды так я сам, жона моя и по нас будучие потомьки, должны будут у каждого суду и права отвтіовати, заховуючи обител стую без всякое ее турбаціи и кошту при спокойном и навсегда ненарушеном от нас продажной части владінію.

Діялося в Києві року и дня выш писанного.

А для ліпшой віри и певности подписуюся рукою своею власною Иван Петрович Дворецкий.”

(НБ. - ІР. - № 535 П./1763. –Арк. 339-339 зв. Копія.).

* * *

1712, травня 22(12).

“Року 1712 мая 12.

Я, ниже именованна, чиню відомо сим моім писанием, иж з доброй волі своею, отдаю власний мой хутор, прозиваемый Ведкаловка, а стоячий за пісками под селищем Коновалом, зо всіми до его належитостями на монастыр Сто Михайловский киевский, до котрого хутора по смерти моею не повинен нікто так з ближних, яко и з далеких кривных моїх ні в чом интересоватися, а мене поки еше Гсдь Бг на сем світі в живих подержит, то мні яко властителці своим добрим волно во всем радіти; а по смерти моею мощно будет обители стой як хотіти, своим уже добрим владіти, радіти, люб продати, а на який колвек пожиток обернути, на що для фундаменталнійшого увіренья, сей мой запис з подписом имени моего и притисненнем печати моею написати велілам. Року и дня вижею положенного.

Мария Григориева Гамалііна.”

(НБ. - ІР. - № 535 П./1763. –Арк. 378. - Копія. У правому нижньому куті намальовано коло, у котрому написано: “місто печати”).

